

A Balázs Béla Színpad új műsora

Kétségtelen: a Balázs Béla Színpad vállalkozásaiban van bizonyosfajta műsorpolitikai igényesség és bátorság, az együttes tagjai látóhatárolg élvezik és szeretik az újszerű feladatokat, izgatják, lelkesítik őket a kísérletezések. Tavaly például előadták a nálunk akkor még teljesen ismeretlen amerikai író, M. Schisgal Gépirok-ját; a darabot nemrégiben a televízióban az egész ország láthatta.

Hétfő este ismét egy nálunk ismeretlen író ismeretlen egyfelvonásosának bemutatására vállalkozott az együttes. Kamaraszínházi műsoruk első felében az olasz Ezio Dericco A pad című darabját adták elő, ha nem túlzás ez egy műkedvelő színpaddal kapcsolatban: szintén magyarországi ősbemutatóként.

A darab címszereplője, a pad, egy ligeti parkban áll, s itt találkoznak az író figurái. A csinos Fiatalember, a Lány, akinek diplomája van, dolgozik és férjre keres. Körzetekre osztja fel a várost, s vasárnaponként módszeresen bejárja — férjnek alkalmas férfit keresve — a kerületeit. A padon ül az Öreg, aki éjjeliőr és anarchista, s egy 15 éves elmebajos kislány apja. Ide jön melegezni az Emberke is, aki 10 évet töltött börtönben, s közben állandóan feneketlen kosarakat font, mert a szabályzat nem engedte, hogy fenekét is csináljon. Aztán itt a padon pihen meg többek között az elegáns Vak, aki szereti a nőket.

A darab tulajdonképpen alig, több, mint ezeknek a tragikus, kllátástalan sorsú, tönkrement embereknek a bemutatása. S éppen mert ilyen jellegzetes karakterek, a darab előadását ez a markáns jellemrajz egyaránt könnyíti és nehezíti. A Balázs Béla Színpad színjátzó, bár többségükben bizonyos műkedvelői átlagszínvonalon játszottak és nem hatoltak a jellemnek mélyére, kétségtelenül izléselesen látták el feladataikat. Ez elmebajos kislány alakítója, Pesti P. Gizella azonban átlagon felül nyújtott. A többiek a szereppel való azonosulásnak különböző fokán, de mindenképpen dicsérendő igyekezettel működtek közre: Kálló Gábor (Öreg), Pethő Zsombor (Fiatalember), Horváth Katalin (Lány), Vida András (Emberke), Lovász József

(Vak) és Berecki Mária (Öreg nő).

Az előadást Szilágyi János rendezte, izléssel, mérték-tartással. Nagy kár viszont, hogy a darab olasz színeit nemhogy nem hangsúlyozta, de tudatosan kilúgozta a produkcióból, s ezzel bizonytalanná tette a cselekmény színhelyét.

Szünet után, a műsor második felében, Turmix címmel Hidy Péter és Szívós József ügyes válogatásában irodalmi paródiákat adtak elő az együttes tagjai, Karinty Frigyes, Benjámin László, Bárány Tamás és Darvas Szilárd műveiből.

A közreműködők közül különösen Hegyi Zoltán határozott szatirikus képessége tetszett, de a többiek is — ott voltak közöttük A pad szereplői — elfogadható színvonalat képviseltek az irodalmi humornak, paródiának. Botás Mária, Draganov Anna, Hofgesang Péter, Kovács Ibolya, Kulcsár Péter, Matécz Ilona, Novák Zoltán, Sándor Klára, Szelle Zsuzsanna és Zádori F. Mária lépett fel a népes szereplőgárdában.

A zeneszolgáltatás feladatait a zongoránál Marik Erzsébet és Kerek Ferenc látták el.

Ö. L.

Kijátszották a vámot

Kiterjedt, nagyszabású devizagazdálkodást sértő bűncselekmény miatt indított eljárást a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság Miskolczi Dezsőné 49 éves segédmunkás (Szeged, Vaskapu utca 36.), Kovács Sándor 27 éves MÁV-alkalmazott (Szeged, Párizsi körút 45.), dr. Bánsági Ferencné 47 éves kispáros és férje (Szeged, Római körút 33.), Gelcz Miklós 62 éves kispáros (Szeged, Kölcsey utca 5.), Polgár Istvánné 48 éves fodrász (Szeged, Pipacs utca 12.), Miskolczi Márta 26 éves asszisztens (Szeged, Vaskapu utca 36.) és Miklós Mihályné 26 éves hivatalsegéd (Szeged, Kársz utca 16. szám) ellen.

Miskolczi férje még 1956-ban disszidált, majd Nyugat-Németországban telepedett le. Itthon maradt feleségével és leányával továbbra is kapcsolatot tartott fenn és anyagilag támogatta őket, bűnös úton.

Összerakható ház és garázs

A Betonelemgyártó Vállalat mintegy tízezer dolgozójának ez évi jelentős eredményeiről számolt be — a kedden rendezett sajtótájékoztatón — dr. Piros István vezérigazgató. Bejelentette, hogy hétfőn elkészült az idei egymilliomodik köbméter vasbetontermek. A nagyvállalat kedden hajnalra már egész évi tervét teljesen gyártására készült fel. Most fejezték be az előregyártott elemekből összerakható vikendház tervezését, s jövőre megkezdik a sorozatgyártást. A tavasszal sor kerül az előregyártott gépkocsigarázs nagyüzemi termelésére is. A következő évben pedig berendezkednek a panelekból összerakható családi ház, valamint a teljesen berendezett fürdőszobával, beépített konyhabútorral és kamrával ellátott előregyártott lakásmag gyártására. A lakásmag egyetlen térelem, vagyis épületrész, amelyhez többféle variációban csatlakozhatnak majd a szobák és az egyéb helyiségek.

Az új lehetőségek új munkastílusát követelnek

Feljegyzések egy vállalati pártvégrehajtóbizottság ülésén

A pártmunkának minden körülmények között van egy állandó feladata: megértetni az emberekkel a párt törekvéseit, céljait. A módszer, a munkastílus azonban alkalmazkodik a feltételekhez, a lehetőségekhez. A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat pártvégrehajtóbizottságának ülésére is azért mentem el, hogy választ kapjak a munkastílussal kapcsolatos néhány fontos kérdésre.

A vb-ülés témája

Ügynevezett mai témákat beszéltek meg: az új gazdasági mechanizmusra való felkészülés helyzetét, amelynek előadója Tóth László, a vállalat vezérigazgatója volt; a pártvégrehajtóbizottság jövő esztendőre szóló gazdaságpolitikai irányelveit, dr. Takács Antal párt-vb tag előterjesztésében; a már elkészült kollektív szerződés tervezetének néhány kérdését — ezt Marosi János vb-tag ismertette.

Látszatra talán úgy tűnik, hogy egyoldalúan gazdasági kérdésekkel foglalkoztak, hiszen a tárgyalás témák „tisztán” ilyenek voltak. A gazdaság azonban egyben politika is. A politika fogalmának ma is legtömörebb marxista megfogalmazása valahogy így hangzik: „sűrített gazdaság”.

Kérdések

a vezérigazgatóhoz

A pártvégrehajtóbizottság tagjai hozzáértéssel vitatták a gazdasági vezetőség felkészülését az új mechanizmusra. Általában egyetértettek a tervekkel és az elképzelésekkel. Elhangzott több kérdés, vélemény és javaslat is. Jó György részéről például:

— Milyen intézkedésekkel kívánja a vállalat vezetősége befolyásolni, illetve megszüntetni a ma még előforduló nemtörődömséget, lazaságot és fegyvelémsértést?

A napirend előadója, Tóth László elvtárs válaszolt: — Még nincs meg a konkrét intézkedési tervünk, de már készül — megfontoltan és csak a reális lehetőségekre támaszkodva. Úgy vélem, a munkafegyvelés január elsejével nem változik meg egy csapásra. Talán a nagyobb anyagi ösztönzés hozhat fokozatos eredményeket. Lényeges az, hogy vonzó ösztönzési rendszert kell bevezetnünk.

Ezután Bárkányi Ferencné vb-tag kérdezett. — A felosztható nyereség felének kifizetése a tervezet szerint bérarányosan történik, a többi része pedig utólagosan. Milyen feltételek alapján fizetik ki a másik felét?

— Ennek több feltétele lesz — szolt a válasz. — Így például a bérfegyvelés, az anyaggazdálkodás, a szállítási pontosság, a minőség javulása, a technológiai fegy-

lem megszilárdítása és így tovább. — Erdekes volt a továbbiakban Bárkányi Ferencné javaslatát: kísérletezni kell, hogy a jövőben tisztán kenderből készítsenek zsákokat. Ennek érdekében új kártoló-gépet vásárolnak egy szövét cégtől, de szükségük lenne vágógépre is, amelyet könnyűszerrel elkészíthetnének a központi gépműhelyben.

— Nem jó várni sokáig — hangzottatta —, mert akkor könnyen lemaradunk, hiszen versenyre kell velünk a Kender-Juta. Ha sikerül megoldani kenderből a gyártást, akkor valutánk szabaddal fel, amelyet más anyagok vásárlására fordíthatunk.

Mások — Sponner Jenő és dr. Takács Antal — a vállalat gyárainak növekvő felelősségéről mondtak el megszívlelendő gondolatokat. Sponner Jenő javasolta, hogy a munkaidő csökkentését ne egy gyárban vezessék be kísérletezés, tapasztalatszerzés céljából, hanem minden gyárunk egy-egy üzemszerte, hogy a helyszínen szerezzék tapasztalatokat.

Munkastílus, módszerek

A párt-vb által előterjesztett gazdaságpolitikai irányelvek lényegében fedték a vezérigazgató beszámolóját. Ez persze magától értetődő és természetes is. A gazdasági koncepciókkal kapcsolatos elemzés után egy igen egyszerűnek látszó kérdés került „terítékre”, amely körülbelül így hangzott: milyen határozza meg munkastílusát a pártszervezet az új gazdasági mechanizmus körülményei között. Hogyan vesz részt a távlati tervek kimunkálásában, milyen módszerekkel alakítja a vállalat politikai arculatát. Valaki így mondta: „Milyen lesz a pártmunka svádája?”

A kérdés azonban csak látszatra egyszerű. A beszélgetés során kiderült, hogy nagyon is bonyolult, s amellett izgalmas. Nem a könnyebbség, inkább a hűség kedvéért írom le a párt-vb tagjainak véleményét külön-külön. Elsőnek Balassy Sándor, a vállalat pártbizottságának titkára mondta el gondolatait.

— A munkastílus kialakítása során előtérbe kerültek a gazdasági tényezők. Most formáljuk elképzeléseinket, új, jobb és a körülményeknek megfelelőbb módszereket próbálunk. Közelebből: nem kívánunk minden apró ügyre beavatkozni, hanem olyan politikai légkör kialakításán munkálkodunk, amelyben ellenőrző, segítő szándékunk eredményekre vezethet.

Értsék meg a párt gazdaságpolitikáját

Mások is elemezték a pártmunka követendő módszereit a vállalat életében. Marosi János folytatta az előbbi gondolatmenetet:

— Munkastílus? Nem könnyű dolog. Beavatkozom-e a konkrét ügymenetbe a pártszervezet? Régi nosztalgia: „ha belenyúlhatnánk, másképp lenne...” Ez szerintem nem helyes, mert ugyanaz a szerep kettősséget okozna. En kettő bontakozna a pártmunkával kapcsolatos területet: felsőbb szintűre és alsóbb szintűre a pártellenőrzés szempontjából.

— Ha jó az informáltság a gazdasági és a pártvezetők között, akkor nincs különösebb probléma. Jelenleg jó az információ, csak érteni kell a munkát a párt-szervezetekben. Akkor a stílus, a módszer is kialakul. A végrehajtó bizottság össze-

szetése például jó, olyan emberek is tagjai, akik egyébként jelentős gazdasági funkciót töltenek be. Ok eleve a párt gazdaságpolitikájának megfelelően végzik mindennapi irányító tevékenységüket.

Alsóbb szinten viszont már a vb munkájának a hatékonysága is mérhető. Arra kell ebben törekedni, hogy a lehető legtöbb és legjobban értesítők is meg gazdaságpolitikánkat. Az új lehetőségek új módszereket igényelnek, de vigyázni kell arra is, ne hogy elsodorjon bennünket a megváltozott körülmény. En azt tanácsolom a vállalat vezetőinek, hogy ne kösse le őket a jövőben az a gondolat, hogy mit lehet vásárolni. A jó munkának nem egyedüli alapja az állandó gépcsere. A tartalékokat kell felkutatni és munkaszervezéssel javítani a gazdálkodás hatékonyságán.

Az embereket érdeklő közelségből

A vállalat vezérigazgatója: — Tudatosító módszereinkben lenne szükség változtatásra. Az alapszervezetek taggyűlésein a gazdasági kérdésekről is pontosan tájékoztatni kell a tagságot, a vállalat feladatairól megbízható képet adni. Üzemi újságunkban nagyobb teret kellene adni az új gazdasági mechanizmussal kapcsolatos kérdéseknek. Megszólaltatni gyárvezetőket, gazdasági vezetőket és beosztott munkásokat. Mondják el elképzeléseiket, hogy ne címke legyen az új gazdasági mechanizmus, ne csupán annyit jelentsen az embereknek, hogy várunk valamit. Itt cselekedni, tenni kell, mert csakis akkor lesz jobb, ha azt mi megteremtjük saját magunknak. A pártvégrehajtóbizottság tagjai vegyenek részt a nekik legjobban ismerős terület gazdaságvezetőinek tanácskozáisain, hogy közelebből betekinthesse a vállalat sorlatértint szakmai kérdések körébe is.

Medgyesi Mihály és dr. Takács Antal arról beszélt, hogy valójában mi foglalkoztatja a munkásokat az új gazdasági mechanizmussal kapcsolatban, s ezekre a kérdésekre mindennap választ kell adniuk a prátsszervezeteknek.

— Az embereket gyakran nem is az átfogó koncepciók érdeklik, hanem az ő személyüket, családjukat közvetlenül érintő apróbb dolgok: a munkahelye, a részesedés, saját jogai és kötelességei, tennivalói és a helyzet változása, alakulása. Ezekre ilyen közelségből kell válaszolni. Ez egyben a pártmunka stílusának változtatását is jelenti — fejtette dr. Takács Antal.

Változó módszerek

A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat pártvégrehajtóbizottsága máris olyan módszereket igyekszik követni munkájában, amelyek hatékonyabbak a régebbinél. Ezen az ülésen alkotta vita zajlott le, még eltérő vélemények is akadtak. Nem fogadták el például Sponner Jenőnek azt a javaslatát, hogy minden gyárban kísérletezzenek a munkaidő-csökkentés bevezetésével. Ugyanakkor sok jó példát ajánlottak a gazdasági vezetőségnek és önmaguknak.

Az egész tanácskozás bizonyította: változtak már a módszerek, alakul a követelményeknek, a körülményeknek legjobban megfelelő munkastílus.

Gazdag István

Ivott, gázolt, tovább hajtott

A tényt úgy lehet summázni, hogy dr. Czéh János 37 éves állatorvos, Baks, Felszabadulás utca 68. szám alatti lakos szinte estétől hajnalig ivott kisebb megszakításokkal Bakson, majd Szegeden, később Szőregen. Szeged és Szőreg között előzött egy autóbusszt, s amikor visszatért a jobb oldalra, 60–70 kilométeres sebességgel haladt továbbra is. Előtte közlekedett szabályosan kivilágított kerékpáron Csóti Szilveszter 21 éves, szőregi lakos, akit elűtött. Dr. Czéh ezt követően megállt, s utasai kiszálltak, segíteni próbáltak az eszméletlenül fekvő, súlyos sérülést szenvedett fiatalemberen. Az állatorvos nem győződött meg a fiú állapotáról. Utasaitól azzal vált el, hogy értesítse a mentőket és a rendőrséget. Egyiket sem tette. Elhajtott a Hungária bárba, amely már zárva volt, onnan tovább ment a restibe. Egy korán nyitó fűszerüzletben rumot vásárolt, amelyből ivott, majd ismét volánhoz ült és Baks felé hajtott.

Utaközben megállították és ítéltséggel észlelte intézkedtek vele szemben. Jogosítványát és forgalmi engedélyét elvették, s átadták a Szeged, Kültérületen lakó Sólya Imrénének, s ugyanide tolták be dr. Czéh kocsiját is. Röviddel utána az állatorvos

erőnek erejével vissza akarta szerezni elvett okmányait, s a lakásban dulakodott Sólya Imrénével és egy ott tartózkodó asszonnyal. A két asszony bátorságról tett tanúságot, lefogták az állatorvost, összekötözték, s azt követően értesítették a rendőrséget, amely dr. Czéh Jánost letartóztatta. Foglalkozás körében elkövetett súlyos testisértés és segítségnyújtás elmulasztása miatt indították ellene eljárást.

Kubai karmester Szegeden

Enrique Gonzales Manticikubai karmester-zeneszerző vezetésével mutatta be a Szegedi Bartók Béla Zenekar Hindemith: Mathis, a festő című operájának zenekari adaptációját és a dirigens Manticik Nyitányát hétfő este filharmoniai hangversenyen a színházban. Brahms: D-dúr hegedűversenyét fiatal előadóművész Kóte László játszotta.

Manticik vezényletét a pózmentes, szinte eszköztelen gondolat azonosulásra törekvés jellemzi a mű szellemével. Mondanivalóját simán, elegánsan tudatja a zenekarral, s pillanatra sem hagyja magára a kisebb-nagyobb szólószerephez jutott hangszereket. Apró „mi-

mikus-mozdulatai” olykor kísértetiesen emlékeztettek Gaukura, akinek rendkívül koncentrált dirigálását évekkel ezelőtt Szegeden is csodálhattuk, s aki a kubai karmester egyik tanára volt. Manticiről mint zenészerzőről a Kuba-nyitány alapján aligha kaphatunk teljes képet. Ez a kifejező erejű muzsika nem annyira zeneesztétikai igénytel készült, hanem körülbelül azonos funkciót tölt be az eddig hozzánk érkezett propagandisztikus indítékú kubai filmekkel.

A Hindemith-szimfónia kicsit ismeretterjesztési-érdekklódést keltő célzatú műsorátűzése nem volt haszontalan, s ha majd az ope-

ra annyit vált be az előlebből, mint az Igor herceg a korábbi filharmoniai koncerten hallott Poloveci táncokból — bizonyára ritkázenei élményt nyújt a Mathis, a festő szegedi operapremi-erje.

Kóte László Brahms népszerű hegedűversenyének tiszta eszközű, technikailag határozott interpretálásával szép sikert aratott. A szegedi filharmonikus zenekar tiszteletre méltó igyekezetével pótolta az immár krónikusán vissza-visszatérő túljátszottság, fáradtság, próbahiány okozta réseket, melyek időnként ugyancsak tárogattak a Hindemith- és Brahms-mű előadásában.

N. L.